

STUDII ŞI SINTEZE

NOILE ABORDĂRI A CERCETĂRII ŞI PRACTICII DIN DOMENIUL IGIENEI ÎN PERIOADA 2008-2013

**BAHNAREL Ion - dr. hab. în med., prof. univ., Preşedintele Societăţii Igieniştilor din
Republica Moldova**

Rezumat.

În lucrare sunt prezentate rezultatele activităţii ştiinţifice şi practice a membrilor Societăţii Igieniştilor din Republica Moldova în perioada a.a. 2008-2013 şi sarcinile pentru următorii ani.

Summary. New approaches to research and practice of hygiene in 2008-2013

The work presents the results of scientific and practical Hygienists Society members from Moldova during years 2008-2013 and tasks for the coming years.

Резюме. Новые подходы к научным исследованиям и практической деятельности в области гигиены в 2008-2013 годах.

В статье представлены результаты деятельности научных и практических членов общества гигиенистов Республики Молдова в период 2008-2013 годы и задачи на будущие.

În perioada 2008-2013 cercetările şi activităţile practice în domeniul Igieniei au cunoscut o continuă ascensiune, condiţionate şi de implementarea prevederilor Legii privind supravegherea de stat a sănătăţii publice, nr. 10-XVI din 03.02.2009 (Monitorul Oficial nr.67/183 din 03.04.2009). Astfel perioada 2008-2013 a cunoscut succese remarcabile, dar şi probleme destul de sensibile în domeniul cercetării şi practicii igienice. De remarcat creşterea esenţială a numărului şi intensităţii factorilor de risc asupra sănătăţii populaţiei de origine fizică, chimică şi biologică. Mulţi dintre factorii de risc vizaţi sunt deja prezenţi nu numai în mediul exterior, ocupaţional şi de instruire, dar şi în habitatul uman.

Definitivarea, aprobarea şi implementarea Legii privind supravegherea de stat a sănătăţii publice nr. 10-XVI din 03.02.2009 a impulsat esenţial atât dezvoltarea generală a Serviciului de supraveghere de stat a sănătăţii publice, cât şi cercetările ştiinţifice şi investigaţiile practice în domeniul Igieniei. Au fost acceptate noile provocări şi noile abordări privind implementarea prevederilor Legii supravegherii de stat a sănătăţii publice, nr. 10-XVI din 03.02.2009. Astfel, ca un prim pas, atât conducerea Ministerului Sănătăţii, a Serviciului de supraveghere de stat a sănătăţii publice, cât şi Societatea Igieniştilor din

Republica Moldova, au organizat studierea detaliată a acestei Legi şi au elaborat un plan de măsuri de implementare, care s-au regăsit deasemenea în planurile bienale de colaborare cu OMS, în planul strategic de dezvoltare a sistemului de sănătate şi planurile anuale ale Ministerului Sănătăţii, în planul Strategic de dezvoltare a Centrului Naţional de Sănătate Publică şi planurile anuale ale Societăţii Igieniştilor din Republica Moldova.

Societatea Igieniştilor din Republica Moldova a avut în componenţa sa în perioada de referinţă peste 400 de membri, inclusiv 56 savanţi, 23 pedagogi, 21 manageri şi peste 300 medici igienişti, medici laboranţi, biologi, chimişti, ingineri, fizicieni etc.

Societatea Igieniştilor din Republica Moldova s-a inclus plenar în toate activităţile din domeniul Igieniei, realizate de Ministerul Sănătăţii, Universitatea de Stat de Medicină şi Farmacie „Nicolae Testemiţanu”, Centrul Naţional de Sănătate Publică, Centrele de Sănătate Publică teritoriale, inclusiv în colaborarea cu instituţiile naţionale şi internaţionale.

S-au realizat multiple activităţi, la care au participat membrii Societăţii Igieniştilor din Republica Moldova, ce ţin de cercetare, legislaţie, instruire, investigaţii, expertize etc. Astfel, în perioada de referinţă s-au finalizat 38 proiecte ştiinţifice de profil igienic. În curs de realizare sunt încă 9 proiecte de cercetare. Au fost susţinute la specialitatea Igiena o teză de doctor habilitat şi 12 teze de doctor în medicină. Conform totalurilor activităţii ştiinţifice pe anul 2012, evaluate de Consiliul Naţional de Acreditare şi Atestare,

specialitățile Igiena și Epidemiologia au fost clasate pe locul I între specialitățile medicale de cercetare și inovare. Membrii Societății Igieniştilor din Republica Moldova au participat la elaborarea și promovarea a unei legi, 6 hotărâri de Guvern, 7 Regulamente igienice, 473 documente analitice etc.

Au fost elaborate, redactate și publicate 6 manuale, 15 monografii, 8 ghiduri, 9 recomandări și instrucțiuni metodice. S-a realizat un volum esențial de publicații în reviste internaționale (170), inclusiv 54 articole și 116 teze.

S-au derulat 10 ateliere de lucru, 12 seminare, 4 conferințe, pregătiri la locul de lucru pentru instruirea cadrelor în domeniul Igieniei la care au fost instruiți 132 specialiști. Concomitent a derulat procesul de instruire continuă în domeniul Igieniei studenților, rezidenților, doctoranzilor și medicilor specialiști la bazele Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”. În scopul conjugării eforturilor în domeniul promovării sănătății și profilaxiei maladiilor și, pentru implicarea partenerilor și populației au fost elaborate și lansate – Ghidul Primarului, Ghidul Elevului, Ghidul specialistului în formarea stilului sănătos de viață. Activitățile pe această dimensiune continuă. O atenție aparte s-a acordat colaborării internaționale. Astfel, au fost efectuate 97 deplasări peste hotare, au derulat 15 proiecte și programe. Participările la expozițiile și saloanele naționale și internaționale au fost apreciate cu 12 medalii de aur, 6 de argint, 3- de bronz și 24- diplome. Cel mai consistent proiect de ultimă oră, elaborat de membrii Societății Igieniştilor din Republica Moldova, este Strategia Națională a Sănătății Publice pentru perioada 2014-2020. Membrii Societății Igieniştilor din Republica Moldova au participat activ la măsurile de promovare a sănătății, de educație a modului sănătos de viață. Au fost elaborate și editate multiple materiale privind modul sănătos de viață, 41 pliante, 47 materiale metodico-informative, s-au difuzat 28 tele- și 34 radio-emisiuni, au fost acordate peste 200 consultații, privind profilaxia maladiilor și promovarea sănătății.

Specialiștii din domeniul Igieniei au efectuat în această perioadă, în mediu anual 317340 investigații de laborator sanitaro-igienice și 365634 sanitaro-bacteriologice, care au servit ca suport obiectiv pentru evaluarea nivelului factorilor de risc și aprecierea impactului pe sănătatea populației. Concomitent, de către specialiștii igienişti, pentru încălcarea regulilor și normelor sanitaro-igienice, au fost aplicate în mediu anual peste 1500 amenzi, stopată activitatea a peste 600 unități economice, transmise peste 30 de dosare în organele de anchetă, rebutate și retrase din realizare mai mult de 400 tone de produse periculoase.

Munca savanților și specialiștilor igienişti a fost înalt apreciată atât în țară, cât și peste hotare. Astfel, laboratoarele de profil dețin diverse acreditări naționale și internaționale. Savanții și specialiștii igienişti au fost înalt apreciați cu multiple diplome, premii și medalii la saloanele și expozițiile naționale și internaționale, iar unii savanți și specialiști de profil au primit înalte distincții de stat, diplome ale Guvernului și Ministerului Sănătății. Deasemenea câteva teze de doctorat în domeniul Igieniei au fost apreciate de Consiliul Național de Acreditare și Atestare ca teze de excelență ale anului.

Pentru perioada următoare Societatea Igieniştilor din Republica Moldova are ca obiective și ținte strategice următoarele acțiuni:

- Promovarea și implementarea Planului de acțiuni pentru perioada 2013-2020 a Strategiei Naționale de Sănătate Publică.

- Revederea Curiculei de instruire universitară, postuniversitară și colegială în domeniul Igieniei pentru suplimentarea programelor de instruire cu noțiuni, informații și cunoștințe privind promovarea sănătății și profilaxia maladiilor, inclusiv nontransmisibile.

- Liderismul în vederea implementării acțiunilor de sănătate în toate politicile statului.

- Implementarea a noi forme și metode în activitatea Serviciului de supraveghere de stat a sănătății publice și asistenței medicale primare, privind promovarea sănătății și profilaxia maladiilor.

- Reevaluarea periodică a priorităților în domeniul promovării sănătății și profilaxiei maladiilor cu introducerea corectivelor adecvate.

- Utilizarea rezultatelor studiului complex MICS-4 pentru elaborarea măsurilor adecvate de profilaxie a maladiilor.

- Elaborarea materialelor metodice, ghidurilor pentru administrația publică locală, ministere și departamente privind promovarea sănătății și profilaxia maladiilor.

- Amplificarea colaborării internaționale și europene în problemele stringente ale Igieniei.

- Crearea unui sistem modern de instruire continuă a cadrelor Serviciului de supraveghere de stat a sănătății publice.

- Amplificarea lucrului cu populația și diferite contingente țintă în domeniul promovării sănătății și profilaxiei maladiilor, urmând scopul - mai aproape de om.

- Elaborarea hărților de sănătate a teritoriilor și răspândirii factorilor de risc pentru sănătate.